

Samiske fuglenavn i Nesseby

Varanger samiske museum har i samarbeid med Bioforsk Svanhovd utarbeidet informasjon om fugler i samisk tradisjon i Varanger.

Faktaark for prosjektet «Fugleturisme i Midt- og Øst-Finmark», et prosjekt i «Naturarven som verdiskaper (M)»

*Det finnes en del lokale navn og navnevarianter på de vanligste fugleartene. For en stor del gjelder de lokale variasjonene i navn ved forskjellige måter å skrive navnene på; for eksempel at en bokstav er byttet ut i navnet. Eksempler på dette er at **fjellrype** som kalles **giron** på samisk, lokalt blir kalt **girun**. Eller **sædgås** som heter **čuoŋji** men kalles **čuoŋjes** lokalt. Eller ordet for **and** – **suorsi** som her skrives **suorsa**. Noen navn kan også gjelde flere arter, for eksempel kalles både **gråmåke** – **skávli** og **svartbak** – **gáiru** for **stuaralodde** (stor fugl).*

Norsk navn	Samisk navn	Lokalt navn	Merknader
Fjellrype	Giron	Girun	
Praktærfugl	Áhpehávda	Boršenj-un-hávda	Dette navnet nevnes som spesifikt brukt i Nesseby allerede av Helland i hans "Topografisk-statistisk beskrivelse over Finmarkens amt.
Grågås	Mearračuoŋji	Stuorračuoŋjes	
Sædgås	Čuoŋji	Čuoŋjes	
Gravand	Gierdosuorsi	Gierdosuorsa	
Stokkand	Suoidnesuorsi	Suoidnesuorsa eller Stuorravuojas	
Stellerand	Sáivahávda	Sávjahávda	
Havelle	Háŋŋá	Háŋŋá	Navnet kommer av lyden fuglen lager.
Lappfiskand	Gárgogoalsi	Gárgogoalse	
Laksand	Gussagoalsi	Stuorragoalse	

Norsk navn	Samisk navn	Lokalt navn	Merknader
Siland	Goalsi	Vuoktagoalsi	
Havhest	Bupmálas	Pummálas	
Stormsvale	Stoarbmaspálfu	Bieggaspálfo	
Havørn	Mearragoaskin	Mearragoasken	
Hønehauk	Cuonjáfalli		-fálle = alle rovfugler utenom ørn
Fjellvåk	Boaimmás	Biehkan	Biehkan kommer av "biehku" som betyr å klage og henspeiler på lyden til fuglen
Kongeørn	Goaskin	Goasken	
Fiskeørn	Čiekká	Čievča	
Tjeld	Cagán	Cáhkkán	
Fjæreplytt	Gáddeviroš	Gáddebiruš	
Myrsnipe	Jeaggečovzoš	Jeaggečuovča	
Tyvjo	Háskil	Háskel	
Fjelljo	Skáiti	Skáite	
Fiskemåke	Báiski	Báiske	
Sildemåke	Salletgáiru	Salletgáiro	
Gråmåke	Skávli	Stuorralodde	
Svartbak	Gáiru	Gáiro/ Stuorralodde	
Krykkje	Skierru	Skierro	
Alkekonge	Háلكagongaš	Cielláš	
Lunde	Lunda	Bovtás	
Snøugle	Jievjaskuolfi	Skuolfe	
Jordugle	Loadgu	Loadgo	
Dvergspett	Deaggačáihni	Deaggačáihne	
Låvesvale	Spálfu	Spálfu	
Linerle	Beštor	Beštur	
Gråtrost	Rástis	Suohkerásttáš	Suokke=bjørk
Skjære	Skire	Ruoššakáranas	

Norsk navn	Samisk navn	Lokalt navn	Merknader
Kråke	Vuoražas	Karanas Vuorčes	
Ravn	Gáranas	Bulldogas Čahpeskaranas	

Kilder

Norsk/samisk offisielle navn: Fugleatlas for Finnmark, Fylkesmannen i Finnmark.

Lokalt navn og tilleggsopplysninger: Øystein Nilsen

© Bjørn Frantzen

Havelle / Hánná

© Terje Kolaas

Tyvjo / Háskil / Háskel

© Terje Kolaas

Praktærfugl / Áhpehávda / Boršenjún-hávda

© Terje Kolaas

Krykkje / Skierru / Skierro

© Bjørn Frantzen

Ærfugl / Hávda og Praktærfugl / Áhpehávda / Boršenjún-hávda